

cum eo, deferentes beatissimam Dei Genitricem A
Mariam in paradisum Dei. Apostoli autem suscepti
sunt a nubibus, et reversi sunt unusquisque in
sortem prædicationis suæ, narrantes divina magna-

lia, et laudantes Dominum nostrum Jesum Chri-
stum, qui vivit et regnat cum Patre et Spiritu
sancto, in unitate perfecta et in una divinitatis
substantia in sæcula sæculorum. Amen.

MILETI EPISCOPI

LIBER

DE ACTIBUS JOANNIS APOSTOLI A LEUCIO CONSCRIPTIS

(*Bibliotheca Anecdotorum*,... edidit Gotth. HEINE, Lipsiæ, Weigel, 1848, in-8.)

MONITUM

Opus, quod sequitur, exscripsi ex Vitarum sanctorum collectione, quæ invenitur in codice 284 Al-
cobacensis bibliothecæ, cujus supra a me jam mentio facta est. Liber sæculo duodecimo cum diligentia
ex codice vetustiore exscriptus est. Necnon idem opus in undecimi aut duodecimi sæculi libro manu-
scripto Vaticanæ inveniri videtur; certe in Isidorianis, quæ Arevallus Isidori Hispalensis operum edi-
tioni præmisit (*Isid. Opp.* Rom. 1797. tom. II, p. 255), adnotatum est, in Vaticanæ codice 1267 opus
esse inscriptum: *Incipit Prologus de vita et assumptione beati Joannis*, quod fere a similibus verbis incipit,
atque illud, quod infra publicavi; verborum enim initium est: « Melito servus Christi episcopus Lao-
diceæ universis episcopis catholicorum in Domino æternam salutem. Nolo fraternitatem vestram esse sol-
licitam, » etc. Denique idem opus in codice bibliothecæ Capituli Toletani pariter undecimo sæculo scripto,
qui codex vocatur Smaragdinus, inveni, in quo, nisi fallor, caj. 10, nr. 25, notatur. In alia autem sancto-
rum Vitarum collectione opus duodecimam narrationem efficit inscriptam: *Dormitio vel assumptio sancti
Joannis apostoli et evangelistæ, qui in civitate Epheso in foveam quam sibi præparavit iv Kal. Janua-
rias*. Incipit a verbis: « Miro servus episcopus Laodiciæ universis Ecclesiis catholicorum in Deo æter-
nam salutem. Volo, » etc. Lectiones diversas, quas ille codex Toletanus in prologo, qui dicitur, exhi-
bet, libro a me publicato addidi. Cæterum quis ille Melito, Miletus seu Miro fuerit, qui operis auctor tra-
ditur, et quod horum trium nominum verum sit, equidem definire non possum. Leucius autem, ex cu-
jus opere epitomen emendatam fecisse dicitur, in apocryphorum litteris satis notus est; quæ ille de
apostolis scripserit in catalogo librorum, qui Hormisdæ decretali vetiti sunt, recenseri nemo est qui ne-
scit. Duorum autem principiorum, boni et mali, crimen, quod Leucii doctrinæ in prologo sequente aperte
objicitur, eo magis mihi observatione dignum videtur, quod Leucius libro suo apud Priscillianos in
magno honore fuit, et quodammodo fundamentum doctrinæ eorum effecit, ita ut de duobus principis,
quæ illi statuerunt, non sit, quod dubitemus. Neque indigna sunt observata nonnulla miraculorum, quæ
in opere de apostolo narrantur, præcipue secundum, quod contra quædam genera exercitationum piarum
scriptum videtur.

Incipit Prologus Mileti episcopi super Actus Joannis apostoli et evangelistæ.

Miletus servus Christi Jesu, episcopus Laodiciæ, **B** universis Ecclesiis catholicorum æternam salu-
tem.

Volo sollicitam esse fraternitatem vestram de
Leucio ¹ quodam, qui scripsit apostolorum Actus
Joannis evangelistæ et apostoli sancti ² Andreæ et
Thomæ apostoli; qui de virtutibus quidem quas per
eos Dominus fecit vera dixit, de doctrina vero eo-
rum plurimum ³ æntitus est. Dixit enim docuisse
eos duo principia, quod exsecratur Ecclesia Christi,
et ⁴ cum ipse sanctus Joannes ⁵ in capite Evangelii
sui unum testetur principium ⁶, in quo fuerit ver-
bum semper, per quod universa creata sunt visibilia
et invisibilia, Leucius ⁷ dicit eos docuisse duo prin-
cipia boni et mali, et bona a bono, mala vero a

malo principe substituisse ⁸, cum constet malum ni-
hil esse substantiale, sed actuale ac penitus nullam
esse creaturam neque visibilem neque invisibilem
quæ possit mala intelligi per naturam. Sive enim
angelus malus sive homo malus a Deo bonus factus
est, sed ⁹ ideo malus, quia contra creatoris sui volun-
tatem præsumpsit, nam et angeli et homines qui
mali esse noscuntur, a justo Deo damnantur. Justus
autem Deus injustitiam punit, quam non oriendo
sed agendo homines vel angeli ¹⁰ incurrisse noscun-
tur. Prohibita enim a domino servus si perpetrave-
rit, et justa non fecerit, juste puniendum se esse ¹¹
cognoscit. Quicumque ¹² autem se pro sua præ-
sumptione humiliaverit et ex toto corde dixerit,
peccavi tibi, Domine, miserere mei, subveniet ei

VARIE LECTIONES.

¹ Toled. Leucio. ² Toled. et sancti. ³ Toled. de doctrina vero multa mentitus est. ⁴ Toled. om. et.
⁵ Toled. Joannes apostolus. ⁶ Toled. esse principium. ⁷ Toled. Leucius autem. ⁸ Toled. exstitisse.
⁹ Toled. et. ¹⁰ Toled. quam oriendo angeli vel homines, sed agendo incurrisse. ¹¹ Toled. puniendum
esse cognoscitur. ¹² Toled. quique cum seipsum pro.

pietas Domini; et qui per justitiam iudicis iusti A
puniendus exstiterat per misericordiam ad indul-
gentiam revocabitur. Ergo ut vere te peccatorem
ostendas, Deum creatorem honora; honoras autem
Creatorem, si te solum ¹³ culpaveris cum deliqueris,
et non ascribas Creatori quod peccas, ut ex omni
parte tuam præsumptionem arguas, non tui quæra-
ris opera conditoris ¹⁴. Hæc Leucii ¹⁵ causa memo-
raverimus ¹⁶, qui mendacium ¹⁷ apostolos Dei asse-
rit docuisse, duorumque ¹⁸ contrariorum princi-
piorum ¹⁹ hominis exstillsse facturam, et animam
a bono Deo conditam, carnem vero a malo et ne-
cessitate carnis animam involvi peccatis. Quod si
ita esset, qui non peccat, omnino non viveret.
Sicut enim qui non manducat, aut non bibit, aut non
digerit, aut non dormit, sine dubio vivere non po- B

test, ita et qui non fornicatur, aut qui non invidet,
aut non furatur, aut qui non aliquid crimen admit-
tit, non posse vivere monstraretur. At vero cum do-
ceatur homo sine fornicatione vivere qui sine victu
et vestitu vivere non potest, constat eum ita con-
ditum a bono conditore, ut sine criminibus queat
subsistere, cum absque alimoniis non possit om-
nino constare ²⁰. Denique clausum carcere, tentum
in vinculis, deportatum exsilio absque criminibus
vivere posse cognoscimus cum absque cibo et potu,
et digestionem, et somno, penitus vivere non posse
comprobemus. Nunc jam ad sanctum Joannem
apostolum et evangelistam flectamus articulum, et
ad Dominum de hac luce qualiter migraverit expli-
cemus. *Explicit Prologus.*

Incipiunt Actus vel Miracula sancti Joannis apostoli et evangelistæ

Secundam post Neronem Christianorum perse-
cutionem Domitianus exercuit, unde factum est ut
sanctus Joannes asportaretur de Epheso et in
Patmos insula in exsiliu mitteretur, in qua in-
sula Apocalypsim quam ei Dominus revelavit manu
sua conscripsit. Domitianus autem eodem anno quo
jussit sanctum Joannem exsiliaria senatu Romano
interfectus est. Et cum Deo cura fuit de apostolo
suo, ex totius senatus consultu hoc definitum est, ut
quidquid Domitianus fieri voluit cassaretur. Hinc
factum est ut sanctus Joannes qui voluntate Domi-
tiani deportatus cum injuria fuerat, cum honore
ad Ephesum remearet. Occurrit autem illi omnis
populus virorum ac mulierum, omnes exsultantes
et dicentes: *Benedictus qui venit in nomine Domini (a).*

Cum autem ingrederetur civitatem, Drusiana quæ
semper eum secuta fuerat et adventus ejus fuerat
desiderio fatigata, efferebatur mortua. Tunc sanctus
Joannes videns flentes pauperes, et parentes, atque
viduas simul cum orphanis clamantes et dicentes:
Sancte Joannes apostole, ecce Drusianam efferrimus
quæ sanctis tuis monitis obtemperans omnes nos
alebant, serviens Domino in castitate et humilitate; et
quotidie desiderabat reditu tuum, dicens: Si vi-
deam apostolum Dei oculis meis, antequam mo-
riar; ecce tu venisti et te videre non potuit. Tunc
beatus Joannes jussit deponi feretrum et resolvi
corpus ejus, et voce clara dixit coram omnibus:
Dominus meus Jesus Christus excitet te, Drusiana,
surge et pedibus tuis revertere domum tuam et
præpara mihi refectionem. Ad hanc vocem surrexit D
et cepit ire, sollicita de jussione apostoli, ita ut
videretur ipsi Drusianæ quia non de morte, sed de

somno excitasset eam. Factus est autem clamor
populi per tres horas dicentis: Unus Deus quem
prædicat Joannes, unus et verus Dominus Jesus
Christus. Altera vero die Craton philosophus in
foro proposuerat de contemptu mundi hujusmodi
spectaculum, ut duos fratres ditissimos produceret,
quos fecerat distracto patrimonio gemmas emere
singulas, quas in conspectu omnium populorum
fregerunt pueri. Quod cum facerent contigit trans-
itum habere Joannem apostolum, et convocans ad
se Cratonem philosophum ait: Stultus est iste
mundi contemptus, qui hominum ore laudatur, sed
condemnatur divino iudicio; sicut enim vana me-
dicina est, ex qua non absciditur morbus, ita vana
doctrina est, ex qua non curantur vilia animarum
et morum. Magister itaque meus juvenem cupien-
tem ad vitam æternam attingere, his verbis instru-
xit ut diceret quatenus si vellet perfectus esse ven-
deret omnia sua et daret pauperibus; quo facto
thesaurum in cælis acquireret, et vitam quæ finem
non habet inveniret. Cui Craton dixit: Humanæ
cupiditatis fructus in medio hominum positus con-
fractus est; sed si vere Deus est magister tuus et
vult hoc fieri ut pauperibus erogetur census pretii
harum duarum gemmarum, lac reintegrari gem-
mas, ut quod ego feci ad famam hominum, tu fa-
cias ad gloriam ejus fieri, quem tuum magistrum
esse commemoras. Tunc beatus Joannes colligens
fragmenta gemmarum, et ponens ea in manibus
suis, elevavit oculos ad cælum et ait: Domine Je-
su Christe, cui nihil impossibile est, qui fractum
mundum per lignum concupiscentiæ per lignum
crucis tuæ interius fidelibus restaurasti: qui nato

* Psal. cxvii, 26.

VARIE LECTIONES.

¹³ Toled. om. solum. ¹⁴ Toled. add.: Sicutim vere negligentem te accusaveris ac delinquentem et ve-
ram Deo obtuleris pœnitentiam, ad veram poteris indulgentiam pervenire. ¹⁵ Toled. Leucii. ¹⁶ Toled.
memoraverim. ¹⁷ Toled. mendacio plenus ¹⁸ Toled. duorum. ¹⁹ Toled. principio.

cæco oculos, quos natura negaverat, reddidisti; A qui mortuum Lazarum et sepultum post quartum diem ad superos revocasti, et omnes morbos et omnes ægrotudines virtutis tuæ verbo curasti, adesto super lapides istos pretiosos ut quos ignorantes fructum eleemosynæ ad plausus hominum confregerunt, tu, Domine, per manus angelorum tuorum modo recuperes, ut pretio eorum misericordiæ usas expletus faciat credentes tibi pervenire, quod tuum imperium, qui cum iugeno Patre et Spiritu sancto illuminatore et sanctificatore totius Ecclesiæ vivis et regnas, Deus in sæcula sæculorum. Cumque fideles qui cum apostolo erant respondissent Amen, ita solidata sunt fragmenta gemmarum, ut nec signum alienius fracturæ in eis remaneret. Tunc philosophus Craton simul cum his juvenibus et cum universis discipulis suis pedibus ejus advolutus credidit et baptizatus est cum omnibus et cepit fidem Domini nostri Jesu Christi publice prædicare. Tunc duo illi fratres vendentes gemmas quas vendito patrimonio suos emerant pauperibus erogaverunt. Et cepit infinita turba adherere apostolo.

Tunc duo honorati viri civitatis Ephesiorum horum sequentes exemplam, vendentes omnia sua quæ habere poterant et dantes universa egentibus, sequebantur apostolum per civitates euntium et verba Domini prædicantem. Contigit autem ut intrantes urbem Pergamum viderent servos suos soricis indutos vestibus procedentes et in gloria sæculari fulgentes. Unde factum est ut sagitta diaboli percussi tristes efficerentur, quod se in uno pallio viderent, egentes, suos vero servos potentissimos atque fulgentes. Sed hos dolos diaboli intelligens apostolus ait: Video vos et animos mutasse et vultus propter hoc quod doctrinam Domini mei Jesu Christi secuti estis, et omnia quæ habere potuistis pauperibus contulistis. Unde si vultis omnia recuperare quæ in auro, et in argento, et lapidibus pretiosis habuistis, deferte mihi virgas rectas in singulis fascibus. Quod cum fecissent, invocato nomine Domini conversæ sunt in aurum. Item dixit eis: Deferte mihi lapides minatos a littore maris. Quod cum fecissent, invocata Domini majestate, conversi sunt in gemmas. Tunc dicit eis sanctus Joannes apostolus: Per septem dies ite per aurifices et gemmarios, et cum probaveritis verum esse aurum et veras gemmas, nuntiate mihi. Euntas autem ambo post septem dies reversi sunt ad apostolum dicentes: Domine, omnium aurificum officinas circumivimus, qui omnes dixerunt tam purum aurum et tam optimum nunquam se vidiisse; sed et gemmarii eadem dixerunt, tam optimos et tam pretiosos lapides se nunquam vidiisse. Tunc sanctus Joannes dixit eis: Itate et redimite vobis terras quas vendidistis, quia cælorum præmia perdidistis. Emitte vobis sericas vestes, ut per tempus fulgeatis sicut rosa; quæ dum flos ejus et odorem pariter ac ruborem ostendit, repente marcescit. Suspirastis

(b) Luc. xvi, 24-31.

enim in vestrorum servorum aspectus et vos effectos pauperes genuistis. Estote ergo floridi, ut marcescatis, estote divites temporaliter, ut in æternum mendicetis. Nunquid nam impotens est manus Domini ut non faciat servos suos divitiis affluentes et incomparabiliter splendentes? Sed certamen statuit animorum ut qui pro ejus nomine temporales habere opes noluerint credant se æternas habituros. Denique narravit nobis Dominus noster Jesus Christus de quodam divite, qui epulabatur quotidie splendide et fulgebat in auro et purpura, ad cujus fores jacebat mendicus Lazarus, qui cupiebat vel micas quæ de mensa ejus cadebant accipere, et nemo illi dabat. Contigit autem ut uterque moreretur, et ille mendicus deferretur in requiem, quæ est in sinu Abraham; ille autem dives mitteretur in flammam incendii, unde elevans oculos vidit Lazarum sedentem in sinu Abraham et exclamavit dicens: *Pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum ut intingat digitum suum in aquam et refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.* Cui Abraham respondens dixit: *Memento, fili, quod recepisti bona in vita tua, Lazarus vero similiter mala; nunc vero hic consolatur, tu vero torqueris. Et in his omnibus chaos magnum inter nos et vos firmatum est, ut neque inde huc neque hinc illud transire aliquis possit.* At ille respondit: *Sunt mihi quinque fratres, obsecro ut surgat aliquis qui moneat eos ne huc veniant in hanc flammam.* Cui Abraham ait: *Habent Moysen et prophetas audiant illos.* Ad hæc ille respondit: *Nisi resurrexerit aliquis non credent.* Cui dixit Abraham: *Si Moysi et prophetis non credunt, nec si aliquis resurrexerit poterunt ei credere (b).* Hos autem sermones suos Dominus ut magister noster virtutum firmabat exemplis. Nam cum dicerent ei: *Quis inde huc venit, ut credamus ei, ille ait: Deferte huc mortuos, quos habetis.* Cumque apportassent coram illo tria corpora mortuorum velut dormientia excitata sunt ab eo, qui dabant fidem universis sermonibus ejus. Sed ad quid ego de Domino meo refero hæc, cum in presenti sint quos in ejus nomine suscitavi vobis presentibus, in cujus nomine et paralyticos curatos vidistis et leprosos emundatos et cæcos illuminatos, et a dæmonibus homines liberatos? Sed hæc virtutum opes habere non possunt, qui divitias voluerint habere terrenas. Denique vos ipsi quando ad infirmos intrastis, invocato nomine Domini nostri Jesu Christi salvati sunt, fugastis dæmonia, et etiam excæcatis lumina reddidistis. Ecce ablata est hæc gratia a vobis et facti estis miseri qui eratis fortes et magni. Et cum tantus timor vestri esset in dæmonibus, ut jussu vestro obsessos homines relinquere, modo vos timetis dæmonia; amator enim pecuniæ servus est mammonæ. Mammona autem dæmonis nomen est, qui lucris carnalibus præest et dominatur his qui diligunt mundum. Nam cum sit unus venter et sint reposita tanta quæ mille ventribus sufficiant, et cum sit

unum corpus et sint tantæ vestes quæ mille hominum corporibus præbeant indumenta, utique quod uti non potest custoditur, et cui custodiatæ omnino nescitur, dicente Spiritu sancto per prophetam: *Vane conturbatur omnis homo, thesaurizat et ignorat cui congregat ea* (a). Nudos nos fuderunt in lucem partus mulierum egentes cibo, amictu, poculo, nudos nos recipiet terra quæ genuit. At vero in commune possidemus cœli divitias. Splendor solis diviti et pauperi æqualiter communis est; similiter lumen lunæ, et siderum, aeris quoque temperies et pluviarum guttæ et ecclesiæ januæ et fontis sanctificatio et peccatorum remissio et participatio altaris et esca corporis et potus sanguinis sancti et chrismatis unctio, et gratia largitoris et visitatio Domini et universi peccati indulgentia, horum omnium, absque personæ alicujus acceptione, æqualis est dispensatio conditoris. Neque enim aliter dives et aliter pauper utitur his donis, sed miser et infelix homo, dum vult plus habere quam sufficit, multis se doloribus ac sollicitudinibus subdit. Nascuntur enim hinc calores febrium, rigores frigorum, dolores varii in cunctis corporum membris et neque esca cibari potest neque poculo satiari, ut cognoscat cupiditas non sibi pecunias profuturas, quæ reposita custodibus suis sollicitudinem diurnam et nocturnam incutiunt, et nec unius horæ spatio quietos eos aut securos esse patiuntur. Nam dum custoditura furibus domus, dum possessio colitur, dum aratri intendunt, dum solvunt fiscalia, dum ædificant promptuaria, dum luerie student, dum potentiorum se impetus mitigare nituntur, dum minus potentes se nudare contendunt, dum iras suas quibus possunt inferunt et illatas in se vix aut nullatenus ferre possunt, dum blandimento suæ carnis assentiunt, dum ludere aleis et spectaculis non erubescunt, dum polluere et pollui non metuant, subito exeunt de isto sæculo nudi, sola secum peccata portantes, pro quibus sunt pœnas passuri perpetuas.

Eccæ autem hæc dicente sancto Joanne apostolo efferebatur juvenis a matre vidua, qui triginta dies habebat ex quo uxorem acceperat; venientes autem turbæ quæ exsequias faciebant simul cum matre ejus vidua: jactaverunt se ad pedes ejus, omnes pariter mugitus et fletus gemitusque fundentes, et rogaverunt eum ut in nomine Dei sui sicut Drusianam ita et hunc mortuum suscitaret. Tantus autem omnium exstitit fletus, ut etiam ipse apostolus vix a fletu et lacrymis temperaret. Tunc prosternens se in oratione diutissime flevit; et exurgens ab oratione expandit manus suas ad cœlum et tacitam precem diutissime fudit. Hoc cum fecisset tertio, jubet resolvi involutum corpus, et ait: O juvenis qui amore carnis tuæ ductus cito animam amisisti, o juvenis qui nescisti Creatorem tuum, nescisti Salvatorem hominum, nescisti amicum verum et ideo incurristi hostem pessimum, pro ignorantia tua la-

A crymas Domino simul et preces effudi, ut exurgas a mortuis, mortis vinculo resolute, et his duobus Attico et Eugenio anaunties quantam gloriam amisserint et quantam incurrerint pœnam. Tunc exurgens Stacteus, sic enim vocabatur juvenis, adoravit apostolum, et cepit increpare discipulos ejus dicens: Vidi angelos vestros flentes et Satanæ angelos in vestra dejectione gratulantes. Jam regnum paratum vobis erat, et ex coruscantibus gemmis zetas instructas plenas gaudiis, plenas epulis, plenas deliciis, plenas vitæ perpetuitate, plenas luminis æternæ, plenas delectationibus amisistis, et acquisistis vobis loca tenebrarum plena draconibus, plena stridentibus flammis, plena cruciatibus et incomprehensibilibus pœnis, plena puloribus, plena doloribus, plena angustiis, plena timore ac tremore horritico. **B** Et amisistis loca immarcescibilibus floribus plena, plena vocibus organorum: et acquisistis vobis loca in quibus die noctoque non cessat mugitus et ululatus et luctus. Nihil jam vobis aliud superest nisi ut rogetis apostolum Domini, quatenus sicut me resuscitavit ad vitam, ita quoque vos resuscitet ab interitu ad salutem, et nomina vestra quæ jam de libro vitæ deleta sunt faciat rescribi.

Tunc iste ipse qui suscitatus fuerat prosternens se cum omni populo et cum Attico et Eugenio omnes pariter exorabant apostolum, ut intercederet pro eis ad Dominum. Sanctus vero apostolus Attico et Eugenio hoc dedit in responsis ut per triginta dies Deo pœnitentiam offerent in quorum spatio hoc maxime precarentur ut virgæ aureæ ad suam naturam redirent; similiter ut lapides ad vilitatem quam nati fuerant remearent. Factam est autem ut triginta dierum transiret spatium; cumque virgæ aureæ simulque et lapides mutarentur et ad suam redirent naturam, venientes Atticus et Eugenius ad apostolum dixerunt: Semper misericordiam docuisti, semper indulgentiam prædicasti et præcepisti ut homo homini indulgeret. Et si homo homini indulget, quanto magis Deus homini indulget et parcitur. In peccatum nostrum hæc commisimus, sed quod oculis concupiscentibus in mundo deliquimus, oculis flentibus reparamus. Oramus ergo te, Domine oramus, apostole, ut indulgentiam, quam semper docuisti verbis, factis ostendas. Tunc beatus Joannes flentibus et pœnitentibus universis et etiam pro his intervenientibus dixit: Dominus Deus noster his sermonibus usus est, dum de peccatoribus ageretur ut diceret: *Non mortem peccatoris, sed volo potius ut convertatur et vivat* (d). Nam dum deceret nos Dominus Jesus Christus de pœnitentibus ait: Dic vobis quia magnum gaudium est in cœlis angelis super uno peccatore pœnitente ac avertente se a peccatis suis; et amplior lætitia illis est quam super nonaginta novem justis qui non peccaverunt (a). Unde volo vos scire, quia Dominus accepit pœnitentiam illorum. Tunc conversus ad Atticam et Eugenium dixit:

(c) Psal. xxxviii, 12, 7, (d) Ezech. xxxiii, 11. (e) Luc. xv, 7.

Ite et reportate virgas ad silvam unde eas attulistis, cum ad suam naturam sunt reversæ, et lapides reportate ad littora maris, cum Petræ effecti sunt ut fuerunt. Quod cum fuisset impletum receperunt gratiam quam amiserant, ita ut etiam fugarent dæmonia sicut prius, et infirmos curarent et cæcos illuminarent et virtutes multas per eos Dominus faceret.

Cum autem omnis civitas Ephesiorum et omnis provincia Asiæ Joannem excoleret et prædicaret, accidit ut cultores idolorum excitarent seditionem: unde factum est ut Joannem traherent ad templum Dianæ et urgerent eum ut ei fœditatem sacrificiorum offerret. Tunc sanctus Joannes ait: Eamus omnes ad ecclesiam Domini mei Jesu Christi, et invocantes vos nomen Dianæ vestræ facite cadere ecclesiam et ita vobis consentiam. Si autem hoc facere non potueritis, ego invocabo nomen Domini mei Jesu Christi et faciet cadere templum hoc, et comminui idolum ejus. Quod cum factum fuerit, justum vobis videri debet ut relicta superstitione deæ hujus, quæ a Deo meo vieta est et comminuta, ad ipsum convertamini. Ad hanc vocem conticuit populus, et licet essent pauci qui contradicerent hanc definitioni, pars tamen maxima consensum attribuit. Tunc beatus Joannes blandis alloquiis exorabat populum, ut a templo longe se facerent. Cumque universi ex interiori parte foras exissent, voce clara coram omnibus dixit: Ut sciat hæc omnis turba quia idolum hoc Dianæ dæmonium est, corruat cum omnibus manufactis idolis quæ coluntur in eo, ita ut nullam in hominibus læsionem faciat! Continuo autem ad vocem apostoli omnia simul cum templo suo idola illa corruerunt, ut efficerentur sicut pulvis, quem projicit ventus a facie terræ. Conversi sunt autem eadem die duodecim milliæ gentium exceptis parvulis et mulieribus, et baptismalis sunt consecrati virtute. Tunc Aristodimus, qui erat pontifex omnium idolorum, repletus spiritu nequissimo excitavit seditionem in populo, ita ut populus contra populum pararetur ab bellum. Sed beatus Joannes ait: Dic mihi, Aristodime, quid faciam ut tollam indignationem de animo tuo. Cui Aristodimus ait: Si vis ut credam Deo tuo, dabo tibi venenum bibere; quod cum biberis, si non fueris mortuus, apparebit verum esse Deum tuum. Cui apostolus ait: Venenum si dederis mihi bibere, invocato nomine Domini mei Jesu Christi, non poterit nocere mihi. Cui Aristodimus ait: Prius est ut videas bibentes et statim morientes ut vel sic possit cor tuum hoc poculum formidare. Cui beatus Joannes respondit: Jam dixi tibi, tu tantum paratus esto credere in Deum meum Jesum Christum, cum me videris post veneni poculum sanum. Porrexit itaque Aristodimus ad proconsulem, et petiit ab eo duos viros qui pro suis erant sceleribus decollandi, et statuens eos in medio foro coram omni populo in conspectu apostoli fecit eos venenum bibere. Qui mox ut biberunt spiritum exhalaverunt. Tunc Aristodimus dixit: Audi me,

et aut recede ab ista doctrina qua a deorum cultura populum revocasti, aut accipe et bibe ut ostendas omnipotentem esse Deum tuum, si postea quam biberis potueris incolumis permanere. Tunc beatus Joannes jacentibus his qui venenum liberant mortuis intrepidus et constans accipiens calicem et signaculum crucis faciens in eum, dixit: Deus et Pater Domini mei Jesu Christi, cujus verbo cœli firmati sunt, cui omnia subjecta sunt, cui omnis creatura deservit, cui omnis potestas subjecta est et metuit et expavescit, cum nos te in auxilium provocamus, cujus audito nomine serpens conquiescit, draco fugit, silet vipera, et rabeta illa quæ dicitur rana inquietat orpescit, scorpius exstinguitur; regulus vincitur et spalangus nihil noxium operatur et omnia venenata repentina et adhuc ferociora animalia terebrantur, et omnes radices humanæ salutis adversæ arescunt, tu exstingue, Domine, hoc veneni virus, exstingue operationes ejus mortíferas, et vires noxias quas in se habet evacua, et da in conspectu tuo omnibus quos tu creasti oculos ut videant, et aures ut audiant, et cor ut magnitudinem tuam intelligant. Et cum hæc dixisset, os suum et totum semetipsum signo crucis armavit, et totum bibit quod erat in calice. Et postquam bibit dixit: Peto ut hi propter quos bibi, credant in te, Domine, et salutem, quæ apud te est, te illuminante mereantur accipere. Attendentes autem populi Joannem per tres horas vultum habere hilarem, et nulla penitus signa palloris aut trepidationis habentem, clamare cœperunt: Unus et verus Deus est, quem colit Joannes. Aristodinus autem nec sic credebat, sed populus objurgabat eum. Ille autem conversus ad Joannem dixit: Inest mihi adhuc dubietas, sed si istos qui hoc veneno mortui sunt, in nomine Dei tui excitaveris, emundabitur cor meum ab omni dubietate. Populi autem insurgent in Aristodimum dicentes: Incendemus et te et domum tuam, si ausus fueris ultra apostolum Dei in tuo sermone facere laborare. Videns autem Joannes acerrimam seditionem fieri, petiit silentium et omnibus audientibus dixit: Prima est quam de virtutibus divinis imitari debetis patientiam, per quam terre possitis incredulorum hominum insipientiam, unde si adhuc Aristodimus ab infidelitate sua tenetur, solvamus nodos incredulitatis ejus, et licet tarde faciamus eum agnoscere Creatorem suum. Et sicut medici habentes inter manus ægrum, varia medela indigentem, ita etiam nos faciamus, si adhuc Aristodimus non est curatus ex eo quod jam factum est. Non enim cessabo ab hoc opere quousque ejus vulneribus possit medicina provenire. Et convocans ad se Aristodimum dedit ei unicum suam, ipse vero pallio amictus astabat. Cui Aristodimus ait: Ad quod dedisti mihi tunicam tuam? Dicit ei Joannes: Ut vel sic confusus a tua infidelitate discedas. Cui Aristodimus ait: Et quomodo me tunica tua faciet ab infidelitate mea discedere? Cui respondit apostolus. Vade et mitte eam super corpora defunctorum, et

dices ita : Apostolus Domini nostri Jesu Christi misit me ut in ejus nomine exurgatis, ut cognoscant omnes, quia et vita et mors famulantur Domino meo Jesu Christo. Quod cum fecisset Aristodimus et vidisset eos exurgere, adorans Joannem, festinus porrexit ad proconsulem et cepit clamosa voce dicere : Audi me, proconsul, memorem te puto quod contra Joannem iram tuam frequenter excitavi et multa mala contra eum egi, unde vereor ne iram ejus experiar, est enim Deus in specie hominis latens. Nam venenum bibens non solum ipse incolomis perseverat, sed etiam eos qui eodem veneno mortui fuerant per manus meas tunicæ suæ tactu suscitavit ad vitam, nulla signa secum mortis habentes. Dicit ei proconsul : Et quid vis ut faciamus ? Respondit Aristodimus : Eamus et provolvamus genibus ejus veniam postulantes, et quidquid nobis jusserit faciamus. Tunc venientes simul prostraverunt se apostolo, indulgentiam postulantes ; quos ille suscipiens cum gratiarum actione orationem obtulit Deo, præcepitque eis ut unius hebdomadæ jejunium agerent. Quo expleto baptizavit eos : qui cum baptizati fuissent cum universa parentela et affinitatesua et famulis suis, fregerunt omnia simulacra ac fabricaverunt basilicam in nomine sancti Joannis, in qua ipse sanctus Joannes assumptus est hoc ordine :

Cum esset annorum nonaginta novem apparuit ei Dominus Jesus Christus cum discipulis suis dicens ei : Veni ad me quia tempus est ut epuleris in convivio meo cum fratribus tuis. Surgens autem Joannes cepit ire, sed Dominus dixit ei : Dominica resurrectionis meæ die quæ post quinque dies futura est ita venies ad me. Et cum hæc dixisset, cælo receptus est. Veniente itaque Dominica die convenit universa multitudo in ecclesia quæ in ejus nomine fuerat fabricata, et a primo gallorum cantu agens mysteria Dei omnem populum usque ad horam diei tertiam allocutus est. Post hæc jussit foveam juxta altare fieri quadratam, et terram ejus foras ecclesiam projici. Et descendens in eam expandit manus suas ad Deum et dixit : Invitatus ad

A convivium tuum venio gratias agens, quia me dignatus es, Domine Jesu Christe, ad tuas epulas invitare, sciens quod ex tote corde meo desiderabam te ; vidi faciem tuam et quasi de sepulcro suscitatus sum. Odor tuus concupiscentias in me suscitavit æternas. Vox tua plena suavitate melliflua et allocutio tua incomparabilis eloquiis angelorum. Quoties te rogavi ut venirem ad te et dixisti mihi : Expecta ut populum liberes credituram mihi, et custodisti corpus meum ab omni pollutione et animam meam semper illuminasti, et non dereliquisti me cum irem in exilium et redirem, et posuisti in ore meo verbum veritatis tuæ, commemorans mihi testimonia virtutum tuarum. Et scripsi ea opera quæ audivi ex ore tuo auribus meis. Et tunc, Domine, commendo tibi filios tuos, quos tibi Ecclesia tua virgo, vera mater per aquam et Spiritum sanctum regeneravit. Suscipe me, ut cum fratribus meis sim, cum quibus veniens invitasti me, aperi mihi januam vitæ ; principes tenebrarum non occurrant mihi et manus extranea non contingat me, nec veniat mihi pes superbiæ, sed suscipe me secundum verbum tuum, et perduc me ad convivium epularum tuarum, ubi epulantur tecum omnes amici tui. Tu es enim Christus Filius Dei vivi, qui præcepto Patris tui mundum salvasti, qui et Spiritum sanctum nobis destinare dignatus es, ut nos de præceptis tuis commonefaceres, per eundem Spiritum tibi gratias referimus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

B Et cum omnis populus respondisset Amen, lux tanta apparuit super apostolum una fere hora, ut nullus hanc sufferre valeret aspectus. Postea vero inventa est illa fovea plena, nihil aliud in se habens nisi manna, quod usque hodie gignit locus iste, et fiunt ibi virtutes orationibus ejus, et ab omnibus infirmitatibus et periculis liberantur omnes et precum suarum obtinent effectum, præstante Domino nostro Jesu Christo qui cum coæterno Patre in unitate Spiritus sancti Deus vivit et regnat et nunc et semper per infinita sæcula sæculorum. Amen.